

Ú v o d n é s l o v o

vedúceho delegácie vlády SR na rokovaní vládnych delegácií v Bratislave 7. marca 2007

Vážený pán Erdey,
vážení členovia maďarskej delegácie,
vážené dámy a páni,

Vítam Vás v Bratislave na rokovaní vládnych delegácií Slovenskej republiky a Maďarskej republiky o realizácii Rozsudku Medzinárodného súdneho dvora (MSD) vo veci Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros (SVD G-N). Chcel by som pripomenúť, že sme vstúpili do roku 2007, ktorý by mohol byť podobne, ako iné roky končiace sedmičkou významným medzníkom v našich rokovaníach. Rok 2007 je totiž rokom 30-teho výročia podpísania Zmluvy a 10-tym výročím vynesenia Rozsudku. Tieto skutočnosti by nás mali zaväzovať k dosiahnutiu pokroku v rokovaníach o usporiadaní našich vzťahov. V tomto svetle by sme chceli pristupovať k dnešnému nášmu rokovaniu.

Keďže slovenská strana bola presvedčená, že naplnenie Rozsudku je predovšetkým odborným problémom, ktorý si vyžaduje odborné rokovania, na rokovaní vládnych delegácií v Bratislave 5. júna 2001 odovzdala ako prílohu č. 5 na 24 stranách obsah a zdôvodnenie nutnosti prerokovať v odborných pracovných skupinách sporné právne a technické otázky. Súčasne maďarská strana odovzdala ako prílohu č. 4 Návrh Dohody z 2. apríla za účelom uvedenia Rozsudku MSD do platnosti.

Slovenská strana dala k Návrhu Dohody z 2. apríla právne stanovisko – prílohu č. 5 na rokovaní v Budapešti 29. júna 2001. V stanovisku k čl. 2 – „Hlavné zásady“ je jasne formulované, že slovenská strana nesúhlasí, aby sa pri dosahovaní cieľu Zmluvy určili obmedzenia bez patričného odborného posúdenia a zdôvodnenia. Ako napríklad naša pripomienka k článku 3 Návrhu Dohody cit.: „bude potrebné, aby maďarská strana zdôvodnila svoju požiadavku prečo nerealizuje úpravy v starom koryte Dunaja, ktoré sú podľa Zmluvy výlučnou úlohou maďarskej strany“. Odpoveď sme na naše stanovisko nedostali.

Maďarskej strane musí byť jasné, že ani celý prietok do Dunaja by nevyriešil zásobovanie Szigetköz, ale pokračovala by degradácia koryta a do Mošonského Dunaja by vtekala voda len niekoľko dní v roku. Teraz je Mošonský Dunaj a ramenná sústava stále dotovaná vodou a Szigetköz má dostatok vody na všestranné využitie. Ako vplýva terajšia prevádzka vodného diela Gabčíkovo na prírodné prostredie, dokumentujú ročné správy z monitoringu, prezentácia čoho bola na medzinárodnej konferencii v Mosonymagyarovári v máji 2006.

23. apríla 2002 v Budapešti strany spoločnou dohodou uzavreli mandát pracovnej skupiny pre technické otázky, ktoré mali byť spoločne preskúmané. Vládne delegácie, pán Erdey, až pod Vaším vedením maďarskej vládnej delegácie 3. marca 2005 schválili mandáty všetkých pracovných skupín a pracovné skupiny začali rokovať. Rokovania pracovných skupín sme ukončili zápisnicami 5. októbra 2006, keď sme prijali ich správy na stretnutí vládnych delegácií.

Nejdem detailne hodnotiť výsledky práce vládnych delegácií a pracovných skupín. Tie sú zrejmé zo zápisníc z rokovania vládnych delegácií, pracovných skupín a ich príloh. Predsa musím konštatovať, že sme toho nedosiahli veľa a že sme v pracovných skupinách nedosiahli spoločné odpovede na otázky uvedené v spoločne schválených mandátoch pracovných skupín. Nedosiahli sme ich ani v proklamatívne jasných otázkach v súlade s predpismi EÚ týkajúcich sa ochrany prírodného prostredia, vypracovania SEA a EIA, pomoci expertov EÚ v riešení odborných otázok, v podpore politiky EÚ, ktorej sme členmi.

Na ostatnom rokovaní 19. decembra 2006 v Budapešti sme si vzájomne vymenili dva zásadné materiály: Maďarská strana pripravila a odovzdala „Stanovisko maďarskej strany k implementácii Európskych právnych noriem ...“ slovenská strana odovzdala „Návrh dohody medzi SR a MR o spôsoboch vykonania Rozsudku MSD z 25. septembra 1997“. Stanoviská k týmto materiálom sme si vzájomne vymenili v dohodnutom termíne. Materiál spracovaný maďarskou stranou slovenská strana pozorne preštudovala.

Dovoľte, aby sme vysvetlili určité nepresnosti, ktoré zrejme spôsobili nepochopenie nášho materiálu. V skutočnosti, ako ste sa dočítali na začiatku návrhu v článku II bod 2, ide o návrh dohody, ktorá dočasne upraví záväzky zmluvných strán do doby, pokiaľ nebude uzavretá konečná dohoda o implementácii Rozsudku, ktorá bude definovať podmienky pre dodatok k Zmluve z roku 1977.

Nepresnosť spočívala v tom, že návrh dohody nemal cieľ dosiahnuť konečnú dohodu o spôsobe vykonania Rozsudku, ale cieľ dosiahnuť dohodu, ktorou by sa dočasne upravili

záväzky zmluvných strán do doby pokiaľ nebudú k dispozícii úplne relevantné podklady potrebné pre uzavretie dodatku k Zmluve z roku 1977.

Dovoľte mi stručne vyjadriť niekoľko poznámok k materiálom vzájomne vymenených na rokovaní vládnych delegácií v Budapešti 19. decembra 2006 a vzájomne vymenených stanovísk k nim 22. februára 2007.

Odpoveď slovenskej strany na „Stanovisko maďarskej strany k identifikácii právnych noriem ...“ zhrniem veľmi stručne. Do legislatívy SR aj MR museli byť implementované všetky smernice a direktívy viazané na vstup oboch štátov do EÚ. Nemyslíme si, že sa treba ako doteraz 10 rokov vzájomne presvedčať, ktorá smernica odporúča alebo prikazuje štátom ako sa majú chovať v investičnom procese pri zachovaní zásad trvale udržateľného rozvoja a ochrany životného prostredia. Samotný Rozsudok MSD nás presvedčil, že púhe deklarovanie ohrozenia životného prostredia výstavbou a prevádzkou Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros ako hlavný dôvod prerušenia prác, dokonca zrušenia Zmluvy z roku 1977, neobstálo.

Spoločný monitoring vplyvov prevádzky vodného diela Gabčíkovo, z našej strany obširne prezentovaný v máji 2006 na medzinárodnej konferencii v Mosonymagyaróvári, jasne preukázal nasledovné:

- Degradácia koryta Dunaja neodvratne pokračovala tak, že do Mošonského Dunaja vtekala voda už v roku 1992 len niekoľko dní do roka. Teraz vteká cez Mošonský Dunaj do oblasti Szigetközú trvale viac ako 40 m³ za sekundu.
- Prehrádzka pri Dunakiliti podstatne eliminovala drenážny účinok starého koryta Dunaja, umožnila nepretržité a regulovateľne zásobovať ramenné sústavy na maďarskej strane ľubovoľným množstvom vody a zdvihla úroveň podzemných vôd nad prehrádzkou.
- Žiadny zvýšený, ani 100 %-ný prietok v starom koryte Dunaja, by nemal pozitívnejší vplyv na zásobovanie Szigetközú a ramennej sústavy ako je tomu teraz.
- Prehrádzka pri Dunakiliti jasne preukázala, že keby maďarská strana realizovala ďalšie prehrádzky v Dunaji, čo jej podľa Zmluvy z roku 1977 prislúcha, situáciu by ďalej vylepšila.

Dovoľím si tvrdiť, že situácia v Szigetközé i v ramennej sústave na maďarskej i našej strane je podstatne z hľadiska dotácie vodou lepšia, ako by bola pri tzv. prirodzenom vývoji bez Vodného diela Gabčíkovo. Zhodnotiť situáciu možno objektívne posúdením metódami SEA a EIA za účasti expertov tretej strany – EÚ.

Meditácie o aplikovaní tých alebo oných smerníc EÚ bez vykonania SEA a EIA nielen na úseku Bratislava-Sap, ale na celý úsek projektu SVD G-N, teda Bratislava-Budapešť, nemajú zmysel. Samotná metodika SEA a EIA predpokladá aplikáciu relevantných smerníc použiteľných na existujúce a vyprojektované stavby, čo je náš prípad.

Pokiaľ ide o návrh odpovede maďarskej strany na návrh dohody slovenskej strany z 19. decembra, akceptujeme už samotný nadpis, z ktorého vyplýva, že maďarská strana chápe predložený návrh ako východzí bod k príprave medzivládnej dohody.

Bližšie vysvetlenie, v kontexte na návrh odpovede maďarskej strany k návrhu dohody, odovzdávam maďarskej strane. Otvoriť môžeme diskusiu k bodom 1-12 vysvetlenia. Ako rozhodujúce z dnešného rokovania považuje slovenská strana dohodu o ďalšom postupe v rokovaníach a to:

1. Spoločné monitorovanie prírodného prostredia v úseku Dunaja plánovaného Vodného diela Nagymaros (úsek Dunaja Sap-Budapešť).
2. Spoločné vypracovanie posudzovania metódou SEA projektu Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros.
3. Spoločné posudzovanie metódou EIA inundácie v úseku Vodného diela Gabčíkovo.
4. Spôsob zapojenia tretej strany (Európskej komisie) vo všetkých predchádzajúcich bodoch.
5. V prípade súhlasu maďarskej strany pokračovanie v príprave dohody o dočasnom prerušení prác na plnení Zmluvy v zmysle vysvetľujúceho stanoviska.

Návrh slovenskej strany:

K ad 1. spoločné monitorovanie prírodného prostredia v úseku plánovaného Vodného diela Nagymaros realizovať v takých položkách, ktoré odpovedajú smerniciam EÚ: Smernica o vode 2000/60/ES, Smernica o habitatoch 92/43/EEC, Smernica o EIA 97/11/EC, Smernica o biotopoch 92/43/EHS;

Dokumenty NATURA 2000 a iné relevantné smernice a metodické príručky.

K ad 2. Spoločne vypracovať posudzovanie SEA za účasti Európskej komisie, pre celý komplex Sústavy vodných diel Gabčíkovo-Nagymaros a to pre prípad:

- Riešenia vzduťím podľa projektu vodného diela Nagymaros
- Pre riešenie vzduťím pomocou iného dolného stupňa
- Pre riešenie bez vzduťia a bez akýchkoľvek prác
- Pre riešenie podľa iného návrhu (napr. návrhu maďarskej strany z roku 1999)

K ad 3. Spoločné posúdenie vodohospodárskeho manažmentu v inundácii úseku Vodného diela Gabčíkovo za účasti Európskej komisie a to pre prípad:

- Vytvorenia nového eupotamálu podľa návrhu v publikácii Lisický, Mucha 2003
- Súčasného stavu zásobovania ramenných sústav pomocou zariadení vodného diela Gabčíkovo
- Stav, ktorý by nastal bez uvedenia Vodného diela Gabčíkovo do prevádzky.

K ad 4. Tretiu stranu navrhujeme zapojiť do všetkých typov monitorovania a posudzovania.

Ďakujem za pozornosť

V Bratislave 7. marca 2007.